

THUẾ TỐI THIỂU TOÀN CẦU CHÍNH THỨC CÓ HIỆU LỰC Ở VIỆT NAM

Ngày 29/11/2023, Quốc hội Việt Nam đã chính thức thông qua Nghị quyết về việc áp dụng Thuế thu nhập doanh nghiệp tối thiểu toàn cầu (gọi tắt là Thuế tối thiểu toàn cầu) từ ngày 01/01/2024. Như vậy, kể từ 2024, các công ty đa quốc gia có tổng doanh thu hợp nhất từ 750 triệu EUR (800 triệu USD) trong ít nhất 2 năm của 4 năm liên kế gần nhất sẽ phải nộp thuế tối thiểu toàn cầu 15% khi hoạt động tại Việt Nam.

Việc áp dụng cơ chế thuế tối thiểu toàn cầu từ năm 2024 được xem là hành động phù hợp nhằm giữ quyền đánh thuế bổ sung của Việt Nam đối với các doanh nghiệp FDI thay vì để thuế được chuyển sang nước khác. Bởi về nguyên tắc, khi thuế tối thiểu toàn cầu được áp dụng tại các nước thành viên của Công ước đa biên về thực hiện các biện pháp nhằm ngăn ngừa xói mòn cơ sở tính thuế và dịch chuyển lợi nhuận (MLI), kể cả khi Việt Nam không đánh thuế tối thiểu, các công ty đa quốc gia lớn đầu tư vào Việt Nam sẽ vẫn phải nộp bổ sung phần chênh lệch so với mức thuế 15% cho quốc gia nơi đặt trụ sở chính.

Rà soát của Tổng cục Thuế - Bộ Tài chính cho thấy Việt Nam hiện có khoảng 122 tập đoàn đa quốc gia có thể thuộc diện chịu ảnh hưởng của thuế tối thiểu toàn cầu. Do vậy, theo tính toán, với cơ chế này, Việt Nam mỗi năm có thể thu thêm được khoảng 14.600 tỷ đồng (576 triệu USD).

Bên cạnh một số lợi ích nhất định như tăng thu ngân sách nhà nước, hạn chế hiện tượng trốn, tránh thuế hay chuyển giá, ngăn chặn "cuộc đua xuống đáy" về thuế suất ưu đãi nhằm thu hút đầu tư giữa các quốc gia, việc áp dụng thuế tối thiểu toàn cầu được nhận định sẽ làm giảm lợi thế cạnh tranh trong thu hút FDI của Việt Nam trong

thời gian sắp tới. Trên thực tế, trong những năm qua, Việt Nam đã và đang duy trì nhiều cơ chế ưu đãi thuế cho các doanh nghiệp nước ngoài, thuế thu nhập doanh nghiệp thực tế của các doanh nghiệp FDI vì vậy chỉ ở mức khoảng 12,3%, thậm chí một số tập đoàn lớn chỉ chịu mức thuế là 2,75%-5,95%, qua đó giúp thu hút nhiều nhà đầu tư nước ngoài vào Việt Nam. Rõ ràng, khi áp dụng thuế tối thiểu toàn cầu, lợi ích từ ưu đãi thuế trước đây mà nhiều doanh nghiệp lớn được hưởng sẽ không còn hoặc giảm đi đáng kể, do đó sự hấp dẫn về ưu đãi thuế có thể không còn là điểm mạnh để thu hút FDI từ các công ty đa quốc gia lớn vào Việt Nam.

Để giữ chân các "ông lớn" FDI và thu hút mới đầu tư nước ngoài, Việt Nam chắc chắn cần thiết lập các chính sách hỗ trợ thay thế cho các nhà đầu tư nước ngoài chịu tác động của thuế tối thiểu toàn cầu. Đánh giá tổng thể hệ thống chính sách ưu đãi thuế hiện hành, sửa đổi, bổ sung Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp với phương án điều chỉnh hệ thống thuế suất và ưu đãi thuế một cách phù hợp... là các khuyến nghị đáng chú ý. Ngoài ra, nhiều chuyên gia cũng gợi ý cần quan tâm nhiều hơn tới các phương án như cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi, ổn định, an toàn; phát triển cơ sở hạ tầng; hỗ trợ thiết lập hệ thống các doanh nghiệp vệ tinh, phụ trợ... như là những giải pháp thay thế bền vững để thu hút đầu tư kinh doanh lâu dài tại Việt Nam.

Thuế thu nhập doanh nghiệp tối thiểu toàn cầu (gọi tắt là Thuế tối thiểu toàn cầu) là một trong hai trụ cột chính của Chương trình hành động chống xói mòn cơ sở thuế và dịch chuyển lợi nhuận (Base erosion and profit shifting - BEPS) do Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế (OECD) khởi xướng vào tháng 6/2013.

Trên cơ sở của BEPS, năm 2016, Công ước đa biên về thực hiện các biện pháp nhằm ngăn ngừa xói mòn cơ sở tính thuế và dịch chuyển lợi nhuận (MLI) đã được xây dựng và thu hút sự tham gia của 142 quốc gia, trong đó có Việt Nam. Theo kế hoạch, MLI sẽ có hiệu lực từ đầu năm 2024, điều này cũng đồng nghĩa với việc thuế tối thiểu toàn cầu sẽ được áp dụng vào đầu năm tới. Tuy nhiên, để thực thi cơ chế này thì cần có sự phê duyệt và triển khai cụ thể tại từng quốc gia thành viên.